

„Eesti JA Põhjamaad – Eesti KUI Põhjamaa“

Ma sündisin 29. novembril 2000. aastal Pärnus ja ma võin väita, et olen olnud väga rahul ja rõõmus oma elu üle ning tundnud ennast Põhjala rahva liikmena. Olen saanud kasvada kiiresti, just tehnoloogiavallas arenevas ja omanäolises Eestis, kus on mul olnud alati turvaline, seiklusrohke ja kirev elu. Ma olen käinud heas ja õpetlikus, teadlikult väärtustele keskenduvast lasteaias, erinevates huvi- ja spordiringides. Hetkel õpin huvitavas ja omapärasest erakoolis, olen ka reisinud väga palju ja muidugi olen ringi käinud Põhjamaades: Islandil, Norras, Rootsis, Soomes. Islandil, selgel, veetleval, külmal, salapärasel, kergel maal veetsin kokku ühe kuu. Selle ajaga jättis ta mulle unistuste maa mulje: alati leiad endale kellegi, kes aitab või toetab, silm puhkab ja mõtted lendavad üle terve maa, ta on salapärane ja peidab endas iga nurga taga väiksemaid või suuremaid aardeid. Seal õppides, reisides mõistsin, kui sarnased ja omanäolised Põhjamaad on: puhtad, vabad, lahked, targad, ehedad, kindlad, kanged ja karged. Ma taipasin, et me oleme tõesti nagu üks nende seast ja ma arvan, et nende 25 aastaga oleme meie, eestlased ja Eesti riik põhjamaastunud, aga alles hoidnud meie eestimaise omapära, mis kipub vaikselt kaduma.

“Sääl kuskil, uduteki all, liigutab päike uniselt oma pikki sõrmi ja püüab tõusta. Igal hommikul võtab ärkamine paar minutit kauem aega. Mõnikord ei tulegi ta toast välja ja siis lähevad lapsed kooli, vihmariided seljas. Õhus on õunamahla ja seeneringide lõhna, hilinenud herilaste sumin ja lindude rännukutse. Õhtuti teen lõket ja näen veel magamistoa aknastki süte loitsivat miilamist. Aga mõtetes olen juba mõnusalt ära.”

(Tove Jansson, “Hilja novembris”)

Minu arvates on igal Põhjamaal oma hing ja mõistus. Nad kõik on nagu õed ja vennad, üksteisest hoolivad, toetavad ja üksteiselt õppivad. Kuid see ei käi ainult riigi, vaid ka tolle rahva, inimeste kohta. Mina olen kogunud palju just Põhjala rahvaste omavahelist mõistmist. Näiteks, kui ma olen reisinud Rootsis, siis olen ennast alati tundnud nagu kodus ja suheldes kohalikega, ei tunne ma ennast võõrana. Olles liikunud ringi enamikus Põhjala riikides, olen kohtunud väga rõõmsate ja abivalmis inimestega. Kui mu sõbrad Islandilt Eestisse tulid, olid nad meelitatud meie noorte vabadusest, lahkusest ja abivalmidusest. Me olevat nagu tõeline Põhjala rahvas. Nende muljete ja selge vaate põhjal võin ma öelda, et jah, me oleme väga sarnased Põhjala riikidega, aga midagi jääb siiski puudu.

“Korruga keerasin ümber ja märkasin peeglist iseennast. Mulle meeldis see, kes sealt vastu vaatas. Ümberringi sagivatel inimestel ei olnud õrna aimugi, kuidas ma ennast sel hetkel avastasin ja iseendaga sõbraks sain. Seisin peegli ees ja irvitasin endale õnnelikult otsa. Lehvitasin oma peegelpildile äratuntavalt ja mõtlesin, et /_ _/ mul neid uusi riideid vaja on. Olen pigem see, kes ma olen, ja jalutasin õnnelikuna poest välja.”

(Stig Rästa, “Minu Kennedy”)

Mul on suur küsimus meie rahva õnnelikkuse üle. Nimelt on Põhjala rahvad tuntud kui õnnelikud ja targad inimesed, aga selles esimeses julgen ma kahelda. ERR kajastas neti uudisterubriigis 24. mail 2015. aastal (<http://uudised.err.ee/v/valismaa/103d3ab2-cc34-4348-b6fa-9f7fba0ff74c>), et 2012. aastal viidi läbi uuring ÜRO all tegutseva *Sustainable Development Solutions Network*-i poolt, kus uuriti, kus elavad maailma kõige õnnelikumad inimesed. Uuringus vaadeldi 158 riiki ja uuring põhines arvamusküsitlusel ning selles arvestati ka inimeste keskmist eluiga, sisemajanduslikku seisu, korruptsioonitaset ning sotsiaalset vabadust. "Õnn on sotsiaalse arengu aluseks ning peaks olema eesmärgiks avaliku poliitika kujundamisel," ütlesid uuringu läbiviijad BBC-le. Mina nõustun selle väitega täielikult, sest õnnatud inimesed ei suuda arendada riiki ega teha õigeid otsuseid. Samas peaks ka avalik poliitika inimesi innustama, rõõmustama ja lootma panema. Uuringus selgus, et Põhjala riigid haarasid kõrgemad kohad: Island saavutas teise koha, Taani kolmanda, Norra neljanda, Soome kuuenda ja Rootsi kaheksanda koha. Eesti saavutas aga 158 riigi seas 73. koha, mis jääb kaugele Põhjala riikidest. Ma arvan, et eestlase õnnelikkus kannatab ajapuuduse, liigsete kohustuste ja väikse palga tõttu. Just vähene õnnelikkus eraldabki suuresti meid, eestlasi ja Eesti riiki Põhjalast.

*“Noore päeva ergud silmad
tuuleõhk on äratanud;
lillenupud lahti löövad -
kuis neid päike ehitand!
Silmavett, mis ööse vilu
nende sülle valada
võttis, - hiilgavaks pärlihteks
ümberruudab, värvib ta!”*

(Lydia Koidula “Eestimaa, su hiilgav rada” luuletusest “Hommik”)

Nagu kõigile teada, siis Eestist räägitakse välismaal kui targast, tehnoloogias hästi arenenud riigist. Ma usun, et selle on taganud Eesti mitmekesine haridus: erakoolid, ülikoolid, gümnaasiumid, huvikoolid jne. Rootsit ja Soomet peetakse samuti väga tarkadeks riikideks ja ma arvan, et üks põhjus on just nende erakoolide rikkus, kuna nad on osanud põimida erakoolid loogiliselt toimivatena ja laste, noorte ning tervete kogukondade potentsiaali

nutikalt kasutades oma haridussüsteemi osaks. Eesti aga on kahetsusväärset võitlemas selle potentsiaali vastu ning sellega erineb Põhjala riikidest. Ma arvan, et erakoolid lisavad inimeste, riigi ellu värvi ja aitavad taas särama luua need, kes vajavad kindlat või rohkem abi.

Me võime iga riigi haridussüsteemi hetkel ette kujutada suure maitstva supina, mis täidab kõhtu, paneb mõtte jooksuma ja annab energiat. Põhjala riigid on mõistnud: et olla edukas, värsked, huvitav ja omamoodi, tuleb suppi lisada erinevaid komponente, natuke kunsti, natuke tuleb aidata kartuleid keeta, et need valmis saaks, näpuotsaga tuleb lisada soolakristalle, need annavad maitse, ja siis tuleb segada, segada, segada ja maitsta suppi. Kui see ei ole päris see, siis lisatakse erinevaid nüansse senikaua, kuni supp on oivaline ja pakub teistele huvi ning hakkab juba kaugelt silma. Kahjuks on Eesti riik piiranud meil maitseainete valikut ja me ei saa luua seda huvitavat suppi, mis on keerukas, mitmekihiline, üllatusi täis. Eesti riik on jätnud meile kartulid, vee, sibula ja vorsti, nendest tehtud supp on küll hea, aga see on kaugel Põhjala riikide kuninglikust supist.

Põhjala õed Eestist ja Islandilt: Pärnu Vabakooli õpilased: Loona- Riin Kauge, Jaana Mirjam Kaubi, Jasmiin Üpraus lambaid karjatamas Islandi eakaaslastega: Svanhildur Björt Siggeirsdóttir, Álfrún Marey Eypórsdóttir, Ingibjörg Sara Ásgeirsdóttiriga Islandil, Þórshöfn-is. (Erakogu)

Samuti on minu arvates Eestis kaduma hakanud, rahvakalendri pühade tähtsus ja vanad kombed, mis eristavad ühte rahvast teisest. Kui ma Islandil ringi liikusin ja inimesi intervjuerisin, siis seal oli tugevalt tunda, kuidas nad hoiavad ja järgivad oma kombeid, õpetusi, rahvavara, käsitööd ja kohalikku kultuuri. See oli lihtsalt imeline ja väga huvitav. Ma usun, et selle tingib nende õnnelik ja kokkuhoidev ühiskond, kellel on aega, kes tahab oma vara teistega jagada ning neid õpetada. Kahjuks Eestis seda tihti ei kohta. Mulle tundub, et üheks põhjuseks on ajapuudus ja kiire elutempo, mis tapab meie rahvusliku omapära. Kas

meil, KÕIGIL, ei võiks olla pühade ajal vaba päev? Ma usun, et just see aitaks hoida rahvakalendri pühade tähtsust, vähendaks inimeste stressi, teeks neid õnnelikumaks, tooks pered kokku ja aitaks arendada Eesti kultuuri. Aga äkki on inimeste väärtused muutunud? Võibolla neid ei huvita ega seo vanad pühad? Jah, ma usun, et inimesed ei pruugi väärtustada enam rahvakalendri pühi, vaid ainult nende jagamist, pildi, video, teksti põhjal, sotsiaalmeedias, ilma et süveneda, milleks see päev on mõeldud. Miks? Ikka sellepärast, et jätta teistele mulje, kui teadlik, eestimaine, ainulaadne ja tegus sa oled, et koguda *like*'e ja luua endast hea kuvand. Miks me ei julge olla meie ise, miks me ei suuda või ei taha süveneda, mida me kardame? Ma usun, et eestlastel on aeg hakata elama oma elu, ilma ettekirjutuseta, on aeg minna oma juurte juurde ja tulla selge peaga tagasi, on aeg olla avatud, julge, sihikindel eestlane.

*“Võta aega veidi ringi vaadata.
Veel ei ole hilja, jõuab elada.
Ava silmad, mõtle peaga, küll sa näed.
Leiad rõõmu elus olemise väest.”*

(Tanel Padari laul, “Võta aega”)

Kui Eesti riik mõtleks inimeste peale ja laseks neil puhata, elu nautida, pakuks erinevaid haridusvõimalusi, siis areneks meie riik kiiresti edasi ja teeks silmad ette Põhjala riikidele, sest kui inimesed on puhanud ja rõõmsad, on ka töö kvaliteet tunduvalt parem, kiirem ning loovam. Inimestel oleks aega hoida elus Eesti kultuuri ja tutvustada seda teistelegi laias maailmas. Riik saab alguse inimestest ja kui neid ei hoita, kui nad ei ole õnnelikud, ei saa ka riik olla silmapaistev, kiiresti arenev, eeskujulik ega õnnelik.

Kokkuvõtteks võin öelda, et Eesti riik ja Eesti rahvas on oma 25 aastase iseseisvusega arenenud tohutu kiirusega ja on põhjamaastunud, sidudes end Põhjala riikide ja rahvastega, kuid meil on neilt veel õppida. Eestlased on head taset näidanud tehnoloogias ja kiirete reformide läbiviimises, kuid viimasel ajal on Eesti riik oma tuleviku arengut takistanud ja elutempo on muutunud liiga kiireks, mis jätab unarusse meie rahvakalendri pühad ja vanad kombes. Samuti eraldab eestlasi Põhjala rahvastest meie vähene õnnelikkus, mis on Põhjala rahvaste tunnusjoon. Kui Eesti riik hakkaks tegelema inimeste, nende soovide ja vajadustega, andes neile palju erinevaid võimalusi, siis seisaks varsti Eesti uhkesti Põhjala riikide kõrval ja oleks silmapaistev, eeskujulik, omapärane riik. Ma usun ja loodan, et meie, eestlased ja Eesti riik oleme selleks võimelised, kuna mina tahan seda, inimesed minu ümber tahavad elada õnnelikus keskkonnas ning mõte Eestist kui õnnelikust Põhjala riigist on kõigile nagu kirss tordil, mida on raske saada, aga läbi rääkides partneritega, mõeldes läbi iseendaga, südamega tegutsedes, jõutakse koos sihile, õnnelikku, armsasse, tegusasse, ehedasse ja ihaldusväärseesse MEIE OMA EESTISSE .